

Fylkesmannen i Oppland

Gjøvik kommune
Postboks 630
2810 Gjøvik

Lillehammer, 14. desember 2017

Deres ref.:
Asbjørn Tufto

Vår ref.(bes oppgitt ved svar):
2017/5147
Saksbehandler:
Tore Pedersen

Revisjonsrapport: Revisjon ved Rambekk renseanlegg Kontrollnummer: 2017.003.R.FMOP

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:

Asbjørn Tufto - virksomhetsleder

Fra Fylkesmannen i Oppland:

Tore Pedersen

Andre deltagere fra virksomheten:

Trond Hulleberg - avdelingsleder ledningsnett

Aina Kristiansen - avdelingsleder forvaltning og miljø

Knut Erik Broen - driftsingeniør avløp

Stein Ove Bergli - driftsingeniør avløp

Tommy Aaslund - driftsoperatør

Erlend Sanden - driftsoperatør

Andre deltagere fra

Fylkesmannen i Oppland:

Linn Christin Myhrer Rueslåttén

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjon ved Rambekk renseanlegg den 11.10.2017. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Oppland avdekket 1 avvik og ga 5 anmerkninger under revisjonen.

Avvik:

- Virksomheten registrerer ikke driftstid for alle etablerte overløp

Anmerkninger:

- Virksomhetens oppfølging av overløpshendelser kan systematiseres bedre
- Virksomhetens avvikshåndtering kan bli bedre
- Konsekvenser av klimaendringer for avløpsanlegget er lite vurdert i gjeldende planverk

- Virksomhetens system for ivaretagelse og oppdatering av interne skriftlige rutiner har forbedringspotensial
- Virksomhetens løpende kontroll med overholdelse av rensekravene fremsto uklar og noe mangelfullt forankret i organisasjonen

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

14. desember 2017	Tore Pedersen	Vebjørn Knarrum
dato	kontrollør	fylkesmiljøvernsjef
	Fylkesmannen i Oppland	

Kopi:

Driftsassistansen for Vann og Avløp i Oppland (DiO) v/Norconsult AS, Bryggerigata 1, 2609 Lillehammer

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: RAMBEKK RENSEANLEGG	
Organisasjonsnr.: 976641043	Eies av: 940155223
Bransjenr. (NACE-kode): 37.000 - Oppsamling og behandling av avløpsvann	

Kontrollert enhet

Navn: Rambekk renseanlegg	Anleggsnr.: 0502.0119.02
Kommune: Gjøvik	Fylke: Oppland
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	
Tillatelse gitt: 19.12.2007	Sist endret:

2. Bakgrunn for revisjonen

Denne revisjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, forurensningsforskriften, internkontrollforskriften og virksomhetens utslippstillatelse overholdes. Revisjonen hos Rambekk renseanlegg er en del av Fylkesmannens risikobaserte tilsynsvirksomhet for 2017.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Avfall
- Prosess og renseutstyr
- Kjemikalier
- Utslipp til vann
- Tillatelsen

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Rambekk renseanlegg plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Rambekk renseanlegg **innen 31. januar 2018** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber også om at virksomheten sender inn en kort redegjørelse for hvordan anmerking 1-5 er vurdert, eventuelt hvordan de vil bli fulgt opp.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmoppost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Oppland v/Tore Pedersen.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 11. oktober 2017. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Rambekk renseanlegg bli ilagt et gebyr på kr 64 900,- for revisjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 4 for flerdagstilsyn. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Oppland. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Oppland (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten registrerer ikke driftstid for alle etablerte overløp

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 14-5 om avløpsnett

Kommentarer:

Under revisjonen kom det frem at virksomheten har identifisert overløp på nettet som regelmessig er i funksjon. Det er imidlertid ikke etablert tidsregistrering av driftstid på disse overløpene. I § 14-5 i forurensningsforskriften står det at «den ansvarlige skal [...] registrere eller beregne driftstid for utslipp fra overløp», og dette kravet gjelder alle overløp på avløpsnettet.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Virksomhetens oppfølging av overløpshendelser kan systematiseres bedre

Kommentarer:

Etter hendelser med overløp er det viktig å følge opp disse med kontroll av resipienten for å identifisere eventuell tilslamming eller forsøpling. Virksomheten har identifisert noen overløp hvor dette er viktigere enn andre steder, uten at dette virker å være systematisert gjennom rutiner.

Anmerkning 2

Virksomhetens avvikshåndtering kan bli bedre

Kommentarer:

Under revisjonen kom det frem at ikke alle meldinger om kloakksøppel ble meldt som avvik. Virksomheten håndterer meldingen og sjekker den ut, men den blir ikke nødvendigvis meldt som et avvik og behandlet i et avviksbehandlingssystem.

Anmerkning 3

Konsekvenser av klimaendringer for avløpsanlegget er lite vurdert i gjeldende planverk

Kommentarer:

Virksomheten gjør i dag allerede tiltak for å imøtekomme klimaendringer, men dette er lite vurdert i dagens planverk. Under revisjonen kom det frem at virksomheten ønsker å vie dette større plass i utarbeidelsen av ny hovedplan. I henhold til § 14-10 i forurensningsforskriften skal renseanlegget dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes av fagkyndige slik at det har tilstrekkelig yteevne under alle klimatiske forhold som er normale der det ligger. Det innebærer at sannsynlige fremtidige endringer i klimatiske forhold i anleggets levetid må tas med.

Anmerkning 4

Virksomhetens system for ivaretagelse og oppdatering av interne skriftlige rutiner har forbedringspotensial

Kommentarer:

Under revisjonen identifiserte Fylkesmannen rutiner som hadde overgått sine interne revisjonsfrister. Rutinene viste seg ved nærmere ettersyn å være oppdaterte og

godkjente, men hadde fortsatt status som ubehandlet og med varsel om oversittet revisjonsfrist i internkontrollsystemets hovedmeny (for rutiner).

Anmerkning 5

Virksomhetens løpende kontroll med overholdelse av rensekravene fremsto uklar og noe mangelfullt forankret i organisasjonen

Kommentarer:

Under revisjonen var det noe uklarhet om hvem som mottar analyseresultater og gjør en vurdering av om rensekravene overholdes. Det ble til en viss grad tatt for gitt av de mer overordnede nivåene i organisasjonen at dette ble gjort, og det var bare den ene personen som faktisk gjennomgikk og vurderte analyseresultatene som med sikkerhet kunne si at dette faktisk ble løpende vurdert. For å sikre kontinuitet og eierskap til renseanleggets yteevne og prestasjoner burde dette bli bedre forankret også i de øvre nivåene i organisasjonen.

8. Andre forhold

Fornyning av utslippstillatelser

Under revisjonen signaliserte Fylkesmannen at utslippstillatelsen for Gjøvik tettbebyggelse må fornyes. I den forbindelse ønsker Fylkesmannen også at Gjøvik kommune, i samarbeid med Vestre Toten kommune, vurderer om det lar seg gjøre å overføre avløpet fra Breiskallen renseanlegg til Rambekk renseanlegg. Vi presiserer at dette vil være langsiktige planer, men utviklingen av avløpsanlegg må også vurderes i et langsiktig perspektiv.

Under revisjonen viste vi til at Fylkesmannen hadde planlagt et fremtidig møte med Vestre Toten kommune for å diskutere arbeidet med fornyelse av utslippstillatelsen til Breiskallen. Dette møtet ble dessverre avlyst på grunn av sykdom, og et nytt møtetidspunkt er ikke fastsatt per dags dato, men vil settes opp tidlig i 2018.

I tilknytning til renseanlegget er det etablert et eget slambehandlingsanlegg som mottar avvannet slam fra en rekke avløpsanlegg i regionen. Selv om renseanlegget og slambehandlingsanlegget er nært knyttet sammen, mener vi at slambehandlingsdelen bør ha en egen tillatelse etter forurensningsloven.

Vi ber om at Gjøvik kommune begynner å utarbeide nye utslippssøknader for henholdsvis Gjøvik tettbebyggelse og det eksisterende slambehandlingsanlegget så snart som mulig. Fylkesmannen vil komme tilbake til videre fremdrift vedrørende saksbehandling av søknad om oppdatert og ny utslippstillatelse.

Grunne utslippspunkter

Overløpet ved Hoff ligger veldig grunt, og kommunen har ved noen tilfeller mottatt klager på dette overløpet når vannstanden har vært lav. Utløpsledningen fra renseanlegget ligger også grunt, og det er et ønske fra kommunens side å gjøre endringer på både denne og overløpet ved Hoff slik at utslippspunktene kommer lenger ut fra land og

dermed også dypere. Fylkesmannen støtter disse vurderingene og håper dette kan la seg gjøre i nær fremtid.

Påslipp fra Hoff

Hoff har sendt søknad om endring av utslippstillatelse til Fylkesmannen. I den forbindelse har Fylkesmannen hatt et eget møte med Hoff for å gå gjennom søknaden. Under møtet ble det tatt opp muligheten for eventuelt å føre en delstrøm fra Hoff's inndamperanlegg til Rambekk renseanlegg. Per i dag foreligger det en avtale mellom Gjøvik kommune og Hoff om påslipp til Rambekk ved uhell eller vedlikehold. Hoff ble informert om at et eventuelt fast påslipp til Rambekk renseanlegg må avklares gjennom egen påslippsavtale med Gjøvik kommune.

Tanklagring

Renseanlegget lagrer syre for pH-justering og fellingskjemikalier i store tanker innendørs. Under revisjonen informerte vi om kravene i forurensningsforskriftens kap. 18 om tanklagring, og spesifikt kravene om oppsamlingsarrangement i § 18-6 som gjelder for eksisterende tanker fra 1.1.2019.

Fremmedvann

Gjøvik kommune har over flere år gjennomført målrettede tiltak på ledningsnett. Dessverre har ikke dette medført en vesentlig dokumentert nedgang i mengden fremmedvann som føres til Rambekk renseanlegg. Kommunen mener dette i all hovedsak skyldes at det fortsatt gjenstår arbeid med separering av gammelt ledningsnett, og at resultatene vil komme så snart arbeidet med separeringen er avsluttet. Kommunen kan se resultater av det som er gjort til nå på enkelte pumpestasjoner som ligger nedstrøms ledningsstrek som er ferdig sanert og separert.

Ny vann- og avløpsplan

Gjøvik kommune er i gang med å oppdatere vann- og avløpsplanen. Ny plan skal være vedtatt i løpet av 2019.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen